

МЕЃУНАРОДЕН ПАКТ ЗА ГРАЃАНСКИТЕ И ПОЛИТИЧКИТЕ ПРАВА НА ЧОВЕКОТ И ГРАЃАНИНОТ

Државите - страни на овој пакт,

Сметајќи дека, според принципите изразени во Повелбата на Обединетите Нации, признавањето на достоинството, што е суштествено за сите членови на човековото семејство и на нивните еднакви и неотуѓиви права, претставува основа на слободата, правдата и мирот во светот,

Свесни дека овие права произлегуваат од достоинството неделиво од човековата личност,

Свесни дека, според Универзалната декларација за правата на човекот, идеалот на слободното човечко суштество што ги ужива граѓанските и политичките слободи и кое е ослободено од страв и беда, може да се постигне само ако се создадат услови што на секому му овозможуваат да ги ужива своите граѓански и политички права, како и своите економски, социјални и културни права,

Сметајќи дека Повелбата на Обединетите Нации им наметнува на државите обврска да го унапредуваат општото и вистинското почитување на човековите права и слободи.

Водејќи сметка за фактот дека поединецот има должност спрема другите единки и спрема заедницата на која и припаѓа и дека е должен да се залага за унапредување и почитување на правата признати во овој пакт,

Се договорија за следното:

ПРВ ДЕЛ

Член 1

1. Сите народи имаат право на самоопределување. Врз основа на ова право тие слободно го одредуваат својот политички статус и слободно го обезбедуваат својот економски, социјален и културен развој.

2. За да ги постигнат своите цели, сите народи можат слободно да располагаат со своите природни богатства и природни извори, без штета по обврските што произлегуваат од меѓународната економска соработка, заснована врз принципот на заемниот интерес и меѓународното право. Еден народ во никој случај не може да се лиши од своите сопствени средства за живот.

3. Државите-страни на овој пакт, вклучувајќи ги тука и оние држави што се одговорни за управувањето со несамостојните територии и со териториите под старателство, се должни да го помагаат остварувањето на правото на народите на самоопределување и да го почитуваат ова право, согласно одредбите на Повелбата на Обединетите Нации.

ВТОР ДЕЛ

Член 2

1. Државите-страни на овој пакт се обврзуваат да ги почитуваат и да им ги гарантираат на сите лица што се наоѓаат на нивната територија и кои потпаѓаат под нивна надлежност, правата признати од овој пакт, без оглед особено на расата, бојата, полот, јазикот, верата, политичкото или друго мислење, националното или социјалното потекло, имотната состојба, раѓањето или секоја друга околност.

2. Државите-страни на овој пакт се обврзуваат дека, во согласност со својата уставна постапка и со одредбите на овој пакт, ќе преземаат чекори што ќе овозможат усвојување на такви законски или други мерки што ќе овозможат да се остварат правата признати со овој пакт, а кои не се предвидени со постојното законодавство.

3. Државите-страни на овој пакт се обврзуваат:

а) да гарантираат дека секое лице, чии права и слободи признати со овој пакт се повредени, ќе можат да користат ефикасен правен лек, дури и ако повредата е извршена од страна на лица при вршење на нивните официјални должности;

б) да гарантираат дека надлежните судски, управни или законски власти, или секоја друга надлежна власт, според прописите на државата, ќе решаваат за правата на лицето кое користи правен лек и да ги развијат можностите за преземање постапка пред суд;

в) да гарантираат дека надлежните власти кога поволно ќе се реши по таквиот правен лек, ќе го обезбедат извршувањето.

Член 3

Државите-страни на овој пакт се обврзуваат да им обезбедат подеднакво право на мажите и на жените да ги уживаат сите граѓански и политички права изнесени во овој пакт.

Член 4

1. Во случај исклучителна општа опасност да го загрози опстанокот на нацијата и тоа да е прокламирано со службен акт, државите-страни на овој пакт можат да преземат, во оној строг обем во кој тоа го бара спогодбата, мерки што отстапуваат од обврските предвидени со овој пакт, под услов тие мерки да не бидат во несогласност со другите обврски што им ги наметнува меѓународното право и да немаат за последица дискриминација исклучиво заснована врз расата, бојата, полот, јазикот, верата или социјалното потекло.

2. Претходната одредба не допушта никакво отповикување на чл. 6, 7, 8 (точ. 1 и 2), 11, 15, 16 и 18 на овој пакт.

3. Државите-страни на овој пакт, што се користат со правото на отповик, мораат веднаш, преку Генералниот секретар на Обединетите Нации, да им ги соопштат на другите држави-страни отповиканите одредби, како и причините

поради кои тоа било сторено. Тие по ист пат повторно ќе известат за тоа штом ќе престанат со овие отстапувања.

Член 5

1. Ниедна одредба на овој пакт не може да се толкува како да содржи какво и да е право за некоја држава, групација или поединец да извршува некоја дејност или да вршат некој акт со цел за уривање на правата и слободите признати со овој пакт или да воведуваат поголеми ограничувања од оние предвидени со овој пакт.

2. Не се признава никакво ограничување или отстапување од основните права на човекот што се признати или важат во некоја држава-страна на овој пакт врз основа на законите, конвенциите, прописите или обичаите, под изговор дека овој пакт не ги признава нив или ги признава во помала мера.

ТРЕТ ДЕЛ

Член 6

1. Правото на живот е неделиво од човековата личност. Ова право ќе биде заштитено со закон. Никој не може да биде произволно лишен од животот.

2. Во земјите, каде што смртната казна не е укината, смртна пресуда може да се изрече само за најтешки злосторства, согласно со законодавството во сила во часот кога е направено делото и не може да биде во спротивност со одредбите на овој пакт, ниту со Конвенцијата за спречување и казнување на злосторството на геноцид. Оваа казна може да се примени само врз основа на конечна пресуда што ја донел надлежен суд.

3. Кога лишувањето од живот претставува злосторство на геноцид, се подразбира дека ниту една одредба од овој член не ја овластува државата-страна на овој пакт да отстапи на кој и да е начин од која и да е обврска преземена врз основа на одредбите на Конвенцијата за спречување и казнување на злосторството на геноцид.

4. Секој осуденик на смрт има право да побара помилување или замена на казната. Амнестија, помилување или замена на смртната казна можат да се

одобрат во сите случаи.

5. Смртна казна не може да се изрече за злосторства направени од лица кои не наполниле 18 години и не може да се изврши над бременени жени.

6. Ниту една од одредбите на овој член не може да се земе како причина за одлагање или спречување на укинувањето на смртна казна од страна на државата страна на овој пакт.

Член 7

Никој не може да биде подложен на мачење или на свирепи, нехумани или понижувачки казни или постапки. Посебно е забрането некое лице да се подложи на медицински или научен експеримент без негова слободна согласност.

Член 8

1. Никој не може да се држи во ропство; ропство и трговија со робје се забранети во секоја форма.

2. Никој не може да се држи во потчинетост.

3. а) никој не може да се натера на присилна или задолжителна работа;

б) ставот а) на оваа точка не може да се толкува како да забранува, во земјите каде што некои злосторства можат да бидат казнети со затвор со присилна работа, идржување на казната присилна работа што ја изрекол надлежниот суд;

в) не се смета како "присилна и задолжителна работа" во смисла на оваа точка:

I) секоја работа или служба, што не го предвидува ставот б), а кои нормално се бараат од лице затворено врз основа на редовна судска одлука или условно пуштено на слобода откако бил предмет на таква одлука;

II) секоја служба од воен карактер и во земјите каде што се признава одбивање на служење војска, секоја национална служба врз основа на законот се бара од оние кои ќе одбијат да служат војска;

III) секоја служба што се бара во случај на виша сила или катастрофа што го загрозува животот или благосостојбата на заедницата;

IV) секоја работа или служба што претставува дел од вообичаените граѓански обврски.

Член 9

1. Секој поединец има право на слобода и на безбедност на својата личност. Никој не може да биде произволно уапсен или притворен. Никој не може да биде лишен од слобода, освен од причина и согласност со постапка што е предвидена со закон.

2. Секое уапсено лице се известува во моментот на апсењето за причините на апсењето, и се известува во најкраток рок за секое обвинение што е подигнато против него.

3. Секое лице што е уапсено или притворено поради кривично дело ќе биде во најкраток рок предадено на судија или на некоја друга власт со закон овластена да врши судски функции има право во разумен рок да биде судено или ослободено. Задржувањето во притвор на лица кои чекаат на судење не е задолжително, но пуштањето на слобода може да биде условено со гаранции што обезбедуваат лицата што се во прашање да дојдат на

претресот, како и на сите други дејствија на постапката, а, во даден случај, заради извршување на пресудата.

4. Секое лице што е лишено од слобода по пат на апсење или притвор има право да поднесе жалба до судот за да може овој да решава без одлагање за законитоста на притворот и да нареди негово пуштање на слобода, ако притворот не е заснован врз закон.

5. Секое лице што е жртва на незаконито апсење или притвор има право на надоместок на штета.

Член 10

1. Со секое лице што е лишено од слобода се постапува хумано и со почитување на достоинството неделиво од човечката личност.

2. а) Обвинетите лица, освен во исклучителни случаи, се издвоени од осудените лица и се подложни на различен режим што одговара на нивниот статус на неосудени лица;

б) Малолетниците под обвинение се издвоени од возрасните и нивните случаи се решаваат колку е можно побрзо.

3. Казнениот режим ја опфаќа постапката со осудениците чија главна цел е нивното поправање и социјална рехабилитација. Малолетните престапници се издвоени од возрасните и се подложени на режим што одговара на нивните години и на нивниот законски статус.

Член 11

Никој не може да биде затворен единствено од причина што не е во состојба да ја изврши договорната обврска.

Член 12

1. Секое лице што легално се наоѓа на територијата на некоја држава има право слободно да се движи во неа и слободно да го избере своето место на живеење.

2. Секое лице има право да ја напушти која и да е земја, вклучувајќи ја и својата.

3. Погоре наведените права може да бидат ограничени само ако овие ограничувања се со закон предвидени, ако тие се потребни заради заштита на националната безбедност, на јавниот ред, на јавното здравје или на моралот или на правата и слободата на други лица, и ако се во согласност со другите права што ги признава овој пакт.

4. Никој не може произволно да биде лишен од правото да влезе во својата земја.

Член 13

Странецот што легално се наоѓа на територијата на државата-страна на овој пакт може да биде протеран само заради извршување на одлука донесена врз основа на закон и, освен ако на тоа не се спротивставуваат нужни причини на националната безбедност, тој мора да има можност да ги изнесе причините против неговото протерување, како и неговиот случај да биде разгледан од страна на надлежната власт, или од едно или повеќе лица специјално назначени од страна на наведените власти, со тоа што за таа цел ќе одреди свој застапник.

Член 14

1. Сите се еднакви пред судовите и пред судовите на правдата. Секое лице има право неговиот случај да биде расправан праведно и јавно пред надлежен, независен и непристрасен суд, востановен со закон, кој одлучува било за основаноста на некое кривично обвинение подигнато против тоа лице било за тужба за остварување на граѓанските права и обврски на тоа лице. Може да се нареди исклучување на јавноста за време на траењето на целата расправа или на еден дел во интерес на моралот, на јавниот ред или на националната безбедност во демократското општество, или ако тоа интересот на личниот живот на странките го бара, или уште ако судот тоа го смета за апсолутно потребно од причините на посебните околности во случај кога јавноста би штетела на интересите на правдата. Сепак, секоја пресуда донесена во кривичните или граѓанските работи ќе биде јавна, освен ако интересот на малолетникот бара да се постапува поинаку, или ако расправата се однесува на брачни спорови или на старателство на деца.

2. За секое лице што е обвинето за кривично дело се претпоставува дека е невино, додека неговата вина не биде законски установена.

3. Секое лице што е обвинето за кривично дело потполно рамноправно има право барем на следните гаранции:

а) да биде известно во најкраток рок на јазикот што го разбира и во подробности за природата и причините на обвинението што е подигнато против него;

б) да располага со потребното време и олеснувања во врска со подигнувањето на својата одбрана и да општи со бранителот што самото ќе го избере;

в) да му биде судено без големо задоцнување;

г) да присуствува на расправата и самото да се брани или да има бранител што го избрало; ако нема бранител, да биде известно за своето право да го има и, секогаш кога тоа го бараат интересите на правдата, да му се додели бранител по службена должност бесплатно ако нема можност да го плати;

д) да ги сослуша или да бидат сослушани сведоците на обвинението и да се обезбеди приведување и сослушување на сведоците на одбраната под исти услови како и на сведоците на обвинението;

ѓ) да добие бесплатно помош на толкувач, ако не го разбира или не го зборува јазикот на кој се води расправата;

е) да не биде присилено да сведочи против самото себе или да ја признае вината.

4. Постапката што се применува врз постари малолетници според кривичниот закон, ќе води сметка за нивните години и за интересите на нивното превоспитување.

5. Секое лице огласено за виновно за стореното кривично дело има право да побара, согласно со законот, повисок суд да ги преиспита неговата пресуда и изречената казна.

6. Ако конечно изречената кривична пресуда подоцна биде поништена, или ако е дадено помилување поради тоа што нов или дополнително откриен факт докажува дека се работело за судска грешка, лицето кое ја издржало казната врз основа на оваа осуда ќе биде обештетено согласно со законот, доколку не се докаже дека тоа во потполност или делумно е виновно за ненавременото откривање на непознатиот факт.

7. Никој не може да биде прогонуван или казнет поради кривично дело за кое веќе бил ослободен од вина или осуден со правосилна пресуда според законот и кривичната постапка на таа земја.

Член 15

1. Никој не може да биде осуден поради дело или пропуст што не претставувале кривично дело според домашното или меѓународното право во моментот кога се сторени. Исто така не може да се изрече казна што е поголема од онаа што би се применила во моментот кога кривичното дело е сторено. Ако по извршувањето на ова кривично дело законот предвидува полесна казна, виновникот со тоа треба да се користи.

2. Одредбите на овој член не се спротивставуваат на судењето или на казнувањето на секое лице поради дела или пропусти што се сметани за кривично дело во моментот кога се сторени, согласно со општите принципи на правото, што ги признаваат сите нации.

Член 16

Секој има право да му се признае на секое место правен субјективитет.

Член 17

1. Никој не може да биде предмет на самоволни или незаконити мешања во неговиот приватен живот, во неговото семејство, во неговиот стан или неговата преписка, ниту на незаконити повреди нанесени на неговата чест или на неговиот углед.

2. Секое лице има право на законска заштита против ваквите мешања или повреди.

Член 18

1. Секое лице има право на слобода на мислата, на совеста и на вероисповеста. Ова право ја подразбира слободата на исповедувањето и на примањето на вера или убедување по свое наоѓање, како и слободата таа вера или убедувањето да го манифестира поединечно или заедно со други, како јавно, така и приватно, преку култ, преку вршење на верски и ритуални обреди и преку веронаука.

2. Никој не може да биде предмет на присилба, со која би му се нарушила слободата да има или да прифати вера или убедување по негово наоѓање.

3. Слободата на манифестирањето на верата или убедувањето може да биде предмет само на оние ограничувања што ги предвидува законот, а што се нужни заради заштита на јавната безбедност, на редот, на здравјето или на моралот, или пак на основните права и слободи на други лица.

4. Државите-страни на овој пакт се обрзуваат да ја почитуваат слободата на родителите, а во даден случај на законските старатели, да им го обзедат на своите деца она верско и морално образование што е во согласност со нивните сопствени убедувања.

Член 19

1. Никој не може да биде вознемируван поради своите мислења.

2. Секое лице има право на слобода на изразувањето. Ова право, без оглед на границите, ја подразбира слободата на изнаоѓање, примање и ширење на информации и идеи од сите видови во усмена, писмена, печатена или уметничка форма, или на кој и да е начин по слободен избор.

3. Остварувањето на слободите предвидени во точката 2 на овој член опфаќа посебни должности и одговорности. Следствено на тоа, тоа може да биде подложено на извесни ограничувања што мораат, меѓутоа, да бидат одредени со закон, а се потребни од причините:

а) на почитување на правата или угледот на други лица;

б) на заштита на државната безбедност, на јавниот ред, на јавното здравје и на моралот.

Член 20

1. Секое пропагирање на војна ќе биде забрането со закон.

2. Секој повик на национална, расна или верска омраза, што претставува поттикнување на дикриминација, непријателство или насилство, е забрането со закон.

Член 21

Се признава правото на мирно собирање. Вршењето на ова право може само да биде предмет на ограничувања, наменети во согласност со законот, а кои се потребни во едно демократско општество во интерес на националната

безбедност на јавната безбедност, на јавниот ред или заради заштита на јавното здравје или на моралот или на правата и слободите на други лица.

Член 22

1. Секое лице има право слободно да се здружи со други лица, вклучувајќи го и правото на основање синдикати и зачленување во истите заради заштита на своите интереси.

2. Вршењето на ова право може да биде само предмет на ограничувања предвидени со закон а кои се потребни во демократското општество во интерес на националната безбедност, на јавната безбедност, на јавниот ред или заради заштита на јавното здравје и на моралот, или на правата и слободите на други лица. Овој член не спречува вршење на ова право од страна на членовите на оружените сили и на полицијата да се подложи на законски ограничувања.

3. Ниту една од одредбите на овој член не им допушта на државите-страни на Ковенцијата од 1948 година на Меѓународната организација на трудот за синдикалната слобода и за заштита на синдикалните права да донесуваат законски мерки што би ги нарушиле или да го применуваат законот на начин што би ги нарушувал гаранциите предвидени со наведената конвенција.

Член 23

1. Семејството е природен и основен составен дел на општеството и има право на заштита од страна на општеството и државата.

2. Правото на склучување брак и на основање семејство се признава на маж и жена кога ќе достигнат возраст за брак.

3. Ниту еден брак не може да се склучи без слободна и потполна согласност на идните сопружници.

4. Државите-страни на овој пакт ќе донесат соодветни мерки за обезбедување на еднаквост во правата и одговорностите на сопружниците во поглед на бракот за време на бракот и при неговото раскинување. Во случај на раскинување на бракот, се преземаат мерки за обезбедување на потребната заштита на децата.

Член 24

1. Секое дете, без дискриминација заснована врз расата, бојата, полот, јазикот, верата, националното или социјалното потекло, имотната состојба или раѓањето има право неговото семејство, општеството и државата да му укажуваат заштита што ја бара неговиот статус на малолетник.

2. Веднаш по раѓањето, секое дете ќе биде запишано во матичната книга на родените и ќе има име.

3. Секое дете има право да се здобие со државјанство.

Член 25

Секој граѓанин има право и можност, без никаква дискриминација спомената во член 2 и без неосновани ограничувања:

а) да учествува во управувањето со јавни работи, или непосредно или преку слободно избрани претставници;

б) да избира и да биде избран на периодични, автентични, општи, еднакви и тајни избори, што обезбедуваат слободно изразување на волјата на избирачите;

в) да биде примен, по општи еднакви услови, во јавните служби на својата земја.

Член 26

Сите лица се еднакви пред законот и имаат право без никаква дискриминација на подеднаква заштита пред законот. Во таа смисла, законот мора да ја забранува секоја дискриминација и да им осигура на сите лица подеднаква и успешна заштита против секоја дискриминација, особено во поглед на расата, бојата, полот, јазикот, верата, политичкото или друго убедување, националното или социјалното потекло, имотната состојба, раѓањето, или секоја друга состојба.

Член 27

Во државите, каде што постојат етнички, верски или јазични малцинства, лицата кои припаѓаат на тие малцинства не можат да бидат лишени од правото да имаат, заедно со другите членови на својата група, свој посебен културен живот, да ја манифестираат и да ја исполнуваат својата сопствена вера или да се служат со својот јазик.

ЧЕТВРТИ ДЕЛ

Член 28

1. Се установува Комитет за правата на човекот (понатаму во текстот: Комитет). Овој комитет е составен од 18 членови, а ги врши функциите што подолу се одредени.

2. Комитетот е составен од државјани на државите-страни на овој пакт, кои треба да имаат високи морални квалитети, чија компетентност во областа на човековите права е призната. Притоа ќе се води сметка за корисноста на учеството на еден број лица кои имаат правно искуство.

3. Членовите на Комитетот се избираат и заседаваат во лично својство.

Член 29

1. Членовите на Комитетот се избираат со тајно гласање, врз основа на листа на кандидати кои ги исполнуваат условите предвидени во членот 28 на овој пакт и кои за таа цел ги предлагаат државите-страни на овој пакт.
2. Секоја држава-страна на овој пакт може да предложи најмногу две лица. Овие лица треба да бидат државјани на државата што ги предлага.
3. Истото лице може повторно да биде предложено.

Член 30

1. Првите избори се одржуваат најдоцна 6 месеци по влегувањето во сила на овој пакт.
2. Најмалку четири месеци пред секој избор за Комитетот, освен ако се работи за избор со цел за пополнување на упразнетото место што е пријавено согласно членот 34 од овој пакт, Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации ќе ги покани по писмен пат државите-страни на овој пакт да ги одредат, во рок од три месеца, кандидатите што ги предлагаат за членови на Комитетот.
3. Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации составува листа по абecedен ред на сите лица така предложени, наведувајќи ги државите-страни што ги предложиле и им ја соопштува на државите-страни на овој пакт најдоцна еден месец пред секој избор.
4. Членовите на Комитетот се избираат во текот на состанокот на државите-страни што го свикал Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации со седиште на Организацијата. На овој состанок, каде што кворумот го составуваат две третини од државите-страни на овој пакт, за членови на Комитетот се избрани оние кандидати, кои ќе добијат најголем број гласови и апсолутно мнозинство на гласовите на претставниците на државите-страни што се присутни и кои гласаат.

Член 31

1. Во Комитетот може да заседава само еден државјанин на една иста држава.
2. За избор во Комитетот се води сметка за праведната географска распределба и за застапеноста на разни форми на цивилизациите, како и за главните правни системи.

Член 32

1. Членовите на Комитетот се избираат на четири години. Тие можат повторно да бидат избрани, ако повторно бидат предложени. Меѓутоа, мандатите на девет членови што се избрани при првото избирање престануваат по две години, веднаш по првото избирање, претседател на состанокот за кој станува збор во членот 30 на овој пакт, ги одредува со ждрепка имињата на овие девет членови.

2. По истекот на мандатот, изборите се одржуваат согласно со одредбите на претходните членови од овој дел на Пактот.

Член 33

1. Ако, според едногласното мислење на другите членови, некој член на Комитетот престанал да ги врши своите функции од причина која не е привремено отсуство, претседателот на Комитетот за тоа го известува Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации, кој тогаш објавува дека е упразнето местото на тој член.

2. Во случај на смрт или оставка на некој член на Комитетот, претседателот за тоа го известува веднаш Генералниот секретар на Обединетите нации, кој тогаш објавува дека местото е упразнето од денот на смртта или од денот кога отсуството влегува во сила.

Член 34

1. Кога упразнетото место е објавено според членот 33 на овој пакт и ако мандатот на членот кој треба да се замени не истекува во рок од шест месеци од денот кога е објавено отсуството, Генералниот секретар на Обединетите нации ќе ги известат државите-страни на овој пакт, кои можат, во рок од два месеца, да определат кандидати според одредбите од членот 29 на овој пакт заради пополнување на упразнетото место.

2. Генералниот секретар на Обединетите нации составува листа по абецеден ред на сите лица така определени и ја доставува до државите-страни на овој пакт. Изборот за пополнување на упразнетото место се врши според соодветните одредби од овој дел на пактот.

3. Секој член на Комитетот, што е избран на место за кое е објавено дека е упразнето, согласно членот 33, ќе заседава во Комитетот се до денот на нормалниот истек на мандатот на членот чие место било упразнето во Комитетот според одредбите на наредниот член.

Член 35

На членовите на Комитетот им се исплатуваат, по одобрување на Генералното собрание на Обединетите нации, надоместоци на товар на средствата на Организацијата на Обединетите нации под услови што ги определува Генералното собрание според важностите на функциите во Комитетот.

Член 36

Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации му става на располагање на Комитетот потребен персонал и материјални средства што му се потребни заради ефикасно вршење на функциите што му се доверени врз основа на овој пакт.

Член 37

1. Генералниот секретар на Обединетите нации ги свикува членовите на Комитетот на прв состанок во седиштето на Организацијата.

2. По својот прв состанок, Комитетот се состанува во сите случаи предвидени со деловникот.

3. Состаноците на Комитетот редовно се одржуваат во седиштето на Организацијата на Обединетите нации или во Уредот на Обединетите нации во Женева.

Член 38

Пред да стапи на должност, секој член на Комитетот мора на јавна седница свечено да се обврзе дека ќе ги врши своите функции на полно непристрасно и совесно.

Член 39

1. Комитетот избира свое биро за време од две години. Членовите на бирото можат да бидат повторно избрани.

2. Комитет донесува свои правила на процедурата, меѓутоа, овие правила треба да ги содржат, меѓу другото, следните одредби:

а) 12 членови да составуваат кворум;

б) одлуките на Комитетот да се донесуваат со мнозинство гласови на присутните членови.

Член 40

1. Државите-страни на овој пакт се обврзуваат да поднесуваат извештаи за донесените мерки со кои се спроведуваат во живот правата признати со овој пакт, како и за постигнатите успеси во остварувањето на овие права:

а) во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој пакт за секоја држава-страна по прашањата што се однесуваат на неа;

б) во иднина, секогаш кога Комитетот тоа ќе го побара.

2. Сите извештаи му се поднесуваат на Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации, кој му ги доставува на Комитетот на разгледување. Во извештаите треба да се наведат, ако затреба, факторите и тешкотиите што ја попречуваат примената на одредбите од овој пакт.

3. Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации, по советувањето со Комитетот, на специјализираните заинтересирани установи може да им достави копии од сите делови на извештаите што би можеле да се однесуваат на областа на нивната надлежност.

4. Комитетот ги проучува извештаите што ги поднесуваат државите-страни на овој пакт. Тој им доставува на државите-страни свои сопствени извештаи, како и сите забелешки од општ карактер што ги смета целесообразни. Комитетот, исто така, на Економско-социјалниот совет може да му ги доставува овие забелешки со копии на извештаите што ги примил од државите-страни на овој пакт.

5. Државите-страни на овој пакт можат да поднесуваат на Комитетот коментари за секоја забелешка што е составена врз основа на точката 4 од овој член.

Член 41

1. Секоја држава-страна на овој пакт, врз основа на овој член може да изјави во секој момент дека ја признава надлежноста на Комитетот да ги прима и да ги разгледува соопштенијата во кои една држава тврди дека некоја друга држава страна не ги исполнува своите обврски врз основа на овој пакт. Соопштенијата што се поднесуваат врз основа на овој член можат да бидат примени и разгледувани само ако произлегуваат од државата-страна, која дала изјава со која, што се однесува до неа, ја признава надлежноста на Комитетот. Комитетот не прима соопштение од државата-страна која нема дадено ваква изјава. Следната постапка се применува врз соопштенијата што се примени согласно со овој член:

а) Ако една држава-страна на овој пакт смета дека некоја друга држава страна не ги применува неговите одредби, таа по писмен пат на онаа друга држава може да и обрне внимание на ова прашање. Во рок од три месеца од приемот на соопштението, државата на која и се обраќа, и дава на државата што го доставила соопштението објаснување или секоја друга писмена изјава со кои го разјаснува прашањето, кои содржат, доколку е тоа можно и корисно, известувања за нејзините правила на процедурата и за правните средства што се веќе користени, што се поведени или што можат уште да се користат.

б) Ако, во рок од шест месеци од денот на приемот на првобитното соопштение од страна на државата на која ова и е упатено, прашањето не биде решено на задоволство на обете заинтересирани држави-страни, едната, како и другата држава имаат право да му го поднесат на Комитетот, доставувајќи го соопштението и до Комитетот и до другата заинтересирана држава.

в) Комитетот може да решава за еден предмет што му е поднесен само ако утврди дека сите расположливи внатрешни правни средства се користени и исцрпени, согласно со општопризнатите принципи на меѓународното право. Ова правило не се применува во случаите, каде што постапките по жалбата ги надминуваат разумните рокови.

г) Комитетот ја исклучува јавноста од своите седници кога ги разгледува соопштенијата за кои станува збор во овој член.

д) Под резерва на одредбите од ставот в), Комитетот им ги става своите добри услуги на располагање на заинтересираните држави-страни, за да се постигне спогодбено решение по прашањето што е засновано врз почитувањето на правата на човекот и на основните слободи, како што ги признава овој пакт.

ѓ) Во врска со секој предмет што му е поднесен, Комитетот може да побара од заинтересираните држави-страни, спомнати во ставот б) да му достават секако умесно известување.

е) Заинтересираните држави-страни, спомнати во ставот б), имаат право да бидат застапувани при разгледувањето на предметот од страна на Комитетот и да стават писмени или усни забелешки или во една или во друга форма.

ж) Комитетот мора да поднесе извештај во рок од дванаесет месеца, сметајќи од денот кога го примил соопштението спомнато во ставот б):

и) Ако постигнатото решение е во согласност со одредбите од ставот д), Комитетот во својот извештај се ограничува на кратко изнесување на фактите или на постигнатото решение.

ии) Ако решението не е постигнато во согласност со одредбите од ставот д), Комитетот во својот извештај се ограничува на кратко изнесување на фактите; текстот на писмените забелешки и записникот за усните забелешки што ги ставиле заинтересираните држави се приложуваат кон извештајот. За секој предмет извештајот се доставува до заинтересираните држави-страни.

2. Одредбите од овој член влегуваат во сила кога десет држави-страни на овој пакт ќе ја дадат изјавата предвидена во точката 1 на овој член. Наведената изјава се депонира кај Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации, кој им доставува копија на другите држави-страни. Изјавата во секое време може да се повлече по пат на соопштение упатено до Генералниот секретар. Ова повлекување е без штета за разгледувањето на секое прашање што е предмет на веќе доставеното соопштение врз основа на овој член; никакво друго соопштение од некоја држава страна нема да се прими, откако Генералниот секретар ќе биде известен за повлекувањето на изјавата, до колку заинтересираната држава членка не даде нова изјава.

Член 42

1. а) Ако прашањето што му е поднесено на Комитетот, согласно со членот 41 на овој пакт, нема да биде решено на задоволство на заинтересираните држави-страни, Комитетот, при претходна согласност од заинтересираните држави-страни, може да определи **ад хоц** комисија за помирување (во натамошниот текст: комисијата). Комисијата им ги става своите добри услуги на располагање на заинтересираните држави-страни заради постигнување на мирно решение на прашањето засновано врз почитување на овој пакт.

б) Комисијата се состои од пет члена, именувани со согласност со заинтересираните држави-страни. Ако заинтересираните држави-страни не постигнат спогодба за целокупниот или за еден дел од составот на комисијата во рок од три месеца, членовите на комисијата, за кои не можеле да се согласат, се избираат со тајно гласање меѓу членовите на Комитетот со мнозинство од две третини членови на Комитетот.

2. Членовите на комисијата заседаваат во лично својство. Тие не можат да бидат државјани ниту на заинтересираните држави-страни ниту на државата која не е член на овој пакт, ниту на држава која и дала изјава предвидена во членот 41 на овој пакт.

3. Комисијата го избира својот претседател и донесува свои сопствени правила на процедурата.

4. Комисијата ги одржува редовно своите состаноци во седиштето на Организацијата на Обединетите нации или во Уредот на Обединетите нации во Женева. Меѓутоа, таа може да се состане во секое друго соодветно место, што комисијата може да го определи во согласност со Генералниот секретар

на Организацијата на Обединетите нации со заинтересираните држави-страни.

5. Секретаријатот, предвиден во членот 36 на овој пакт, исто така им ги дава своите услуги на комисиите што се именувани врз основа на овој член.

6. Податоците што ги добива и ги прегледува Комитетот, и се ставаат на располагање на комисијата, која може да бара заинтересираните држави-страни да и дадат секакво умесно дополнително известување.

7. Откако ќе го разгледа прашањето во сите свои видови, но во случај најдоцна во рок од 12 месеци од денот кога и е поднесено, комисијата му поднесува извештај на претседателот на Комитетот, кој ги доставува до заинтересираните држави-страни:

а) ако комисијата не може да го доврши разгледувањето на прашањето во рок од дванаесет месеци, во својот извештај таа на кратко само назначува до каде стигнала во своето разгледување;

б) ако е постигнато спогодбено решение на прашањето, засновано врз почитувањето на правата на човекот признати со овој пакт, на својот извештај комисијата се ограничува накратко да ги наведе фактите и постигнатото решение;

в) ако не се постигне решение во смисла на ставот б), комисијата ги внесува во извештајот своите заклучоци по сите факти што се однесуваат на прашањето кое се расправа помеѓу заинтересираните држави-страни, како и своите констатации во врска со можностите за постигање спогодбено решение на прашањето; извештајот исто така ги содржи писмените забелешки и записникот за усните забелешки што ги направиле заинтересираните држави-страни;

г) ако извештајот на комисијата е поднесен според ставот в), заинтересираните држави-страни, во рок од три месеци од приемот на извештајот, му соопштуваат на претседателот на Комитетот дали го прифаќаат или не извештајот на комисијата.

8. Одредбите од овој член треба да се разберат така што да не одат на штета на надлежностите на Комитетот предвиден во членот 41 на овој пакт.

9. Заинтересираните држави-страни ги поднесуваат подеднакво трошоците на членовите на комисијата врз основа на пресметка што ја донесува Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации.

10. Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации е овластен во случај на потреба да им ги исплати трошоците на членовите на комисијата, пред да ги надоместат заинтересираните држави-страни според точката 9 од овој член.

Член 43

Членовите на Комитетот и членовите на ад хок комисиите за помирување, кои можат да бидат установени според членот 42 на овој пакт, имаат право на олесненија, привилегии и имунитети на Организацијата на Обединетите

нации, според соодветните одредби на Конвенцијата за привилегии и имунитети на Обединетите нации.

Член 44

Одредбите за спроведување во живот на овој пакт се применуваат без штета за постапките што се востановени по прашањето на правата на човекот според или врз основа на битните инструменти и конвенциите на Организацијата на Обединетите нации и на специјализираните установи, и не ги спречуваат државите-страни да прибегнат кон други постапки за решавање на некој спор согласно меѓународните општи или посебни спогодби што ги обврзуваат.

Член 45

Комитетот секоја година на Генералното собрание на Обединетите нации му доставува извештај за својата работа преку Економско-социјалниот совет.

ПЕТИ ДЕЛ

Член 46

Ниту една одредба од овој пакт не може да се толкува како да ги нарушува одредбите на Повелбата на Обединетите нации и уставите на специјализираните установи, што ја одредуваат одговорноста во разни органи на Организацијата на Обединетите нации и на специјализираните установи по прашањата што се третираны во овој пакт.

Член 47

Ниту една од одредбите на овој пакт не може да се толкува како да го нарушува правото својствено на сите народи да ги уживаат и во потполност и слободно да ги користат своите природни богатства и извори.

ШЕСТИ ДЕЛ

Член 48

1. Овој пакт е отворен за потпишување на секоја држава-страна на Организацијата на Обединетите нации или членка на една од нејзините специјализирани установи, на секоја држава страна на Статутот на Меѓународниот суд на правдата, како и на секоја држава што Генералното собрание ќе ја повика да стане членка на овој пакт.

2. Овој пакт подлежи на ратификација и инструментите за ратификација се депонираат кај Генералниот секретар на Обединетите нации.

3. Овој пакт е отворен за пристапување на секоја држава за која станува збор во точката 1 на овој член.

4. Пристапувањето се врши со депонирање на инструментите за пристапување кај Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации.

5. Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации ги известува сите држави што го потпишале овој пакт или оние што му пристапиле за депонирањето на секој инструмент за ратификација или за пристапување.

Член 49

1. Овој пакт влегува во сила три месеци од денот на депонирање кај Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации на триесет и петтиот инструмент за ратификација или пристапување.

2. За секоја држава што ќе го ратификува овој пакт или што ќе му пристапи по депонирањето на триесет и петтиот инструмент за ратификација, наведениот пакт влегува во сила три месеци од денот на депонирањето на инструментот за ратификација или за пристапување на таа држава.

Член 50

Одредбите на овој пакт, без никакво ограничување и исклучок, се применуваат врз сите единици кои се составен дел на федеративните држави.

Член 51

1. Секоја држава-страна на овој пакт може да предложи измена или дополние чиј текст му го поднесува на Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации. Генералниот секретар сите предлози на измени и дополненија ги доставува до државите-страни на овој пакт, барајќи од нив да му назначат дали сакаат да се свика конференција на државите-страни заради разгледување или гласање за поднесените предлози. Ако најмалку една третина од државите се изјаснат за ова свикување, Генералниот секретар ја свикува конференцијата под покровителство на Организацијата на Обединетите нации. Секоја измена или дополние што би го усвоило мнозинството на државите присутни и кои гласаат, му се поднесува заради одобрение на Генералното собрание на Обединетите нации.

2. Овие измени и дополненија влегуваат во сила кога ќе ги одобри Генералното собрание на Обединетите нации и кога ќе ги прифатат две третини од државите-страни на овој пакт според нивните уставни правила.

3. Кога овие измени и дополненија ќе влезат во сила, тие се задолжителни за државите-страни што ги прифатиле, со тоа што другите држави-страни остануваат врзани со одредбите на овој пакт, како и секоја измена или дополние што порано го прифатиле.

Член 52

Независно од соопштенијата предвидени во точката 5 на членот 48 на овој пакт, Генералниот секретар на Организацијата на Обединетите нации ги известува сите држави спомнати во точката 1 на тој член за:

а) ставените потписи на овој пакт и за инструментите за ратификација или за пристапување, депонирани согласно членот 48;

б) денот на влегувањето во сила на овој пакт, согласно членот 49 на овој пакт и за денот на влегувањето во сила на измените и дополненијата предвидени во членот 51 на овој пакт.

Член 53

1. Овој пакт, чии англиски, француски, руски, шпански и кинески текст се подеднакво веродостојни, се депонира во архивот на Организацијата на Обединетите нации.